

Розвиток фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіонального рівня

В статті подано результати запровадження фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіонального рівня, як процесу перебудови та збалансування специфічних інтересів всіх суб'єктів перерозподільчих відносин, оптимізації та поліпшення структури доходної частини територіальних громад, забезпечення стабільних податкових надходжень через вдосконалення чинної системи оподаткування. Для підвищення ролі фіскальної консолідації та наповнення місцевих бюджетів регіонального рівня в Україні, обґрунтовано своєчасність проведення бюджетно-податкової реформ та їх вплив на соціально-економічний розвиток держави. Доведено, що діюча модель оподаткування прибутку юридичних осіб вичерпала себе, через зниження підприємницької активності в країні, накопичення збитків попередніх років, наявності дискреційних можливостей, корупційної складової, трансфертного ціноутворення, заборгованості в іноземній валюті та інших інструментів ухилення. Науково-методичним підхід щодо розбудови альтернативної моделі фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіону представлено показниками фіскальної автономії і фіскальної значущості територіального самоврядування. Емпіричний аналіз базується на фіскальних правилах консолідації європейських країн, які формують системоутворюючі елементи моделі корпоративного оподаткування прибутку юридичних осіб, забезпечуючи сприятливий фіскальний простір для бізнесу, мотивуючи ефективне використання бюджетних коштів територіальними громадами. У рамках запропонованої концепції фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіону, на засадах європейських правил фіскальної децентралізації, математично обґрунтовано оптимальний сценарій механізму реалізації податкової політики держави, цільова функція якого визначається інтегральним σ -індексом та β -індексом податкової конвергенції місцевих бюджетів регіонального рівня. Розраховано прогностичні значення потенційних змін у ВВП України за умови введення податку на виведений капітал, як альтернативної форми оподаткування прибутку.

Ключові слова: фіскальна консолідація, фіскальна автономія, місцеві бюджети, об'єднані територіальні громади, корпоративний податок на прибуток, податок на виведений капітал.

DOI: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1\(83\)-105-113](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-1(83)-105-113)

N.V. TRUSOVA

(Tavria State Agrotechnological University, Melitopol, Ukraine)

Development of the Fiscal Consolidation of Local Budgets of Regional Level

The article presents the results of fiscal consolidation of local budgets of regional level as a process of restructuring and balancing the specific interests of all entities of redistributive relations, optimizing and improving the structure of the revenue segment of territorial communities, and ensuring stable tax revenues through the improvement of the current taxation system. In order to increase the role of fiscal consolidation and filling local budgets of regional level in Ukraine, the timeliness of budget-tax reforms and their impact on the socio-economic development of the state have been substantiated. It is proved that the current model of taxation of corporate profits has exhausted itself, due to the reduction of entrepreneurial activity in the country, accumulation of losses of previous years, the availability of discretionary opportunities, corruption component, transfer pricing, foreign currency debt and other instruments of evasion. The methodological approach to developing an alternative model of fiscal consolidation of the local budgets of the region is presented by indicators of fiscal autonomy and fiscal significance of territorial self-government. The scientific and methodical approach to developing an alternative model of fiscal consolidation at the local level is presented by a system of indicators of fiscal autonomy and fiscal significance of territorial self-government. The empirical analysis was based on the fiscal rules of the consolidation of European countries that form the system-forming elements of the model of corporate income tax, providing a favorable fiscal space for business, motivating the effective use of budget funds by territorial communities. The target function of the optimization model, which determines the maximization of the fiscal consolidation index of local budgets, is proposed. Within the framework of the

* Трусова Наталя Вікторівна, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Таврійського державного агротехнологічного університету (м. Мелітополь), доктор економічних наук, професор.

concept of fiscal consolidation of local budgets of the region, on the basis of European rules of fiscal decentralization, is mathematically substantiated the optimal scenario of the mechanism of implementation of the tax policy of the state, the target function of which is determined by the integral σ -index and β -index of fiscal convergence of local budgets of the regional level. Fiscal consolidation scenarios and their potential changes in Ukraine's GDP have been developed, subject to the introduction of exit capital tax, as an alternative form of income tax.

Keywords: *fiscal consolidation, fiscal autonomy, local budgets, united territorial communities, corporate income tax, Exit Capital Tax.*

Постановка проблеми. В умовах нестабільності економічної ситуації та розвитку інституційного середовища, що у сукупності породжує негативні фінансові та соціально-економічні наслідки оподаткування, особливого значення набуває розбудова відповідної системи адміністрування податків, яка б забезпечила підвищення рівня консолідації владних та фінансових повноважень держави на користь місцевого самоврядування. Натомість, успішність розвитку фінансової консолідації в Україні залежить від динамічних, багатоцільових процесів структурної перебудови податкових відносин, формування системоутворюючих елементів моделі прибуткового оподаткування юридичних осіб для інтенсивної розбудови секторальної регіональної політики, мотивації ефективного використання бюджетних коштів територіальними громадами.

У напрямку наповнення місцевих бюджетів регіонального рівня і упередження випадків нерационального витрачання коштів, потребує зміни податкова система, яка б прискорила «фінансовий маневр» податку на прибуток, підвищила прогнозованість дохідної частини місцевих бюджетів у ВВП країни, забезпечила збалансування специфічних інтересів всіх суб'єктів бізнесу з урахуванням міжнародних угод та зобов'язань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У період формування наукової парадигми фінансової консолідації публічних фінансів була визнана теорія фінансового федералізму П. Самуельсона [20; 21], Ч. Тібута [29], Р. Масгрейва [16]. Це дозволило розробити напрями збалансування фінансового середовища всіх рівнів та формалізувати теорему децентралізації [17], гіпотезу Левіафана [5] та теорію колективних дій децентралізованого управління податками на місцевому рівні [31]. Методика оцінки децентралізації фінансової автономії та частки фінансової вагомості територіальних громад, яка науково обґрунтована Г. Кровленом та Р. Собелем [8], Г. Канавіре-Бакарреза та Дж. Мартинес-Васкесом [6], О. Аристовником [3], суттєво виокремила вагомість цієї сфери дослідження серед багатьох інших.

Високо оцінюючи фундаментальні дослідження зарубіжних науковців, слід визнати, що проблема розвитку фінансової консолідації України в контексті децентралізованого адміністрування податків регіонального рівня розглядалась лише незначною кількістю вітчизняних дослідників, серед яких: Ю. Циганюк [9], Т. Сичук, А. Кравчук [25], І. Таптунова [26], В. Черкашин [7]. Отже, наукова парадигма фінансових ефектів потребує доповнення у форматі запровадження комплексу європейських

правил фінансової децентралізації та критеріїв формування альтернативної моделі прибуткового оподаткування юридичних осіб з метою наповнення місцевих бюджетів регіонального рівня.

Метою статті є обґрунтування засад розвитку фінансової консолідації в Україні та наповнення місцевих бюджетів регіонального рівня, враховуючи норми європейських правил фінансової децентралізації.

Виклад основних результатів. Важливість фінансової консолідації місцевих бюджетів в Україні забезпечується перерозподільними відносинами інституційного середовища регіонів, досягнення яких може виконуватись не лише за умови посилення фінансової конвергенції та скорочення масштабів диспропорцій регіонального розвитку, але і підвищення темпів зростання національної економіки в цілому. Однак ці ефекти в достатній мірі можуть проявитись тільки в довгостроковому періоді при проведенні ефективної державної податково-бюджетної політики, яка передбачає перерозподіл фінансових ресурсів між регіонами виходячи з пріоритету національних інтересів.

За позицією А. Афонсо та С. Хауптмайер [1], західноєвропейська податкова політика обумовлена взаємодією інститутів фінансового середовища макро-, мезорівнів, і, базою аналізу σ -конвергенції податкових надходжень є апарат статистичних показників (варіації, концентрації, ентропії), при цьому, оцінка β -конвергенції податкових надходжень формується із використанням апарату економетрії, який містить регресійні моделі вартісних та темпових показників. Математичний інструментарій аналізу показників σ -конвергенції та β -конвергенції податкових надходжень дозволяє забезпечити рівномірність розподілу доходів і витрат для отримання позитивних фінансових ефектів від наповнення місцевих бюджетів регіону.

Статистика результативності макрофінансових правил Д. Леста показала, що держави, які притримувались їх критеріїв, загалом досягли скоригованого первинного балансу місцевих бюджетів регіонального рівня в розмірі +0,12 % ВВП, а ті, які не мали цієї можливості, допустили первинний дефіцит обсягом 0,09 % ВВП [15]. Використання рекомендованих індикаторів фінансової автономії та трансфертної залежності Д. Стегереску [23] дозволило усунути формальність їх застосування. Але, це негативно позначилось на стимулах для субнаціональних урядів через мобілізацію останніми власних доходів на загальнобюджетному рівні [19, с. 620].

Зазначимо, що європейські правила фіскальної децентралізації щодо визначення оптимального розподілу дохідної та видаткової частки у місцевих бюджетах регіону передбачають розрахунок критеріїв фіскальної автономії (як відношення доходів місцевих бюджетів до їх видатків) та фіскальної значущості (як відношення видатків місцевого бюджету до загальної суми видатків держави), за умови обмеження (мінімізації) рівня міжбюджетних трансфертів та міжрегіональних диспропорцій економічного та соціального розвитку [23]:

$$\frac{БДмб_i^r}{БВмб_i^r} = Офа_i^r, \quad (1)$$

$$\frac{БДмб_i^r}{БВ_i} = Офз_i^r, \quad (2)$$

де $БДмб_i^r$ – доходи місцевих бюджетів n -го регіону у періоді i ;

$БВмб_i^r$ – видатки місцевих бюджетів n -го регіону у періоді i ;

$БВ_i$ – видатки зведеного бюджету у періоді i ;

$Офа_i^r$ – оптимальний рівень фіскальної автономії місцевих бюджетів n -го регіону у періоді i ;

$Офз_i^r$ – оптимальний рівень фіскальної значущості місцевих бюджетів n -го регіону у періоді i .

Запропонована концепція фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіону у рамках європейських правил фіскальної децентралізації математично обґрунтовується оптимальним сценарієм механізму реалізації податкової політики держави, цільова функція якого визначається інтегральним σ -індексом податкової конвергенції (s_{nk_i}), як просте середньгеометричне та β -індексом податкової конвергенції ($b_{nk_{i-1}}$), як зважене середньгеометричне між фіскальною автономією та фіскальною значущістю місцевих бюджетів регіону у періоді i та $i - 1$:

$$s_{nk_i} = \hat{\hat{e}}_{\hat{e}=1}^r \hat{O}(Oфа_i^r, Офз_i^r) \hat{\hat{u}}_{\hat{u}}^{1/2} \hat{\hat{c}} \otimes \max, \quad (3)$$

$$b_{nk_{i-1}} = \hat{\hat{e}}_{\hat{e}=1}^k \hat{O}(Oфа_i^r, Nфа_{k_{i-1}}^r) \hat{O}(Офз_i^r, Nфз_{k_{i-1}}^r) \hat{\hat{u}}_{\hat{u}}^{1/\hat{a}N} \hat{\hat{c}} \otimes \max, \quad (4)$$

де, $Nфа_{k_{i-1}}^r$ – частка оптимального рівня фіскальної автономії місцевих бюджетів n -го регіону попереднього періоді $i - 1$;

$Nфз_{k_{i-1}}^r$ – частка оптимального рівня фіскальної значущості місцевих бюджетів n -го регіону у періоді $i - 1$.

Інтегральні індекси s_{nk_i} , $b_{nk_{i-1}}$ є специфічними та обґрунтовують максимізацію критеріїв фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіону, які мають бути такі:

1) Мінімізація дискреції. Великий обсяг транзакцій, що є об'єктом оподаткування, широкий перелік виключень і пільг, складність методик розрахунку формують неоднозначну дискретну інтерпретацію, яка фактично є перманентною зоною ризику для платників податків та процесу податкового адміністрування місцевого рівня. Критерій забезпечує спрощення методик та правил оподаткування, скорочення податкових транзакцій, зменшення пільг та виключень.

2) Компенсація та компромісність. Сутність цього критерію полягає в максимальному збалансуванні специфічних інтересів всіх суб'єктів перерозподільних відносин (держави, територіальних громад та регіону) під час здійснення фіскальної консолідації місцевих бюджетів. Але, за сучасних

умов нестабільності економіки в Україні, підприємницький сектор негативно сприймає нововведення в системі оподаткування, через підозру збільшення податкових вилучень та декомпенсацію споживчих суспільних благ. На цій основі, відбувається пошук шляхів формування обсягу податкових надходжень до місцевих бюджетів, не пригнічуючи підприємницьку активність в регіоні.

3) Фіскальна достатність. Це класичний критерій, який забезпечує наповнення місцевих бюджетів країни обсягом податкових надходжень для належного виконання їх функцій. Порушення цього критерію може викривити всі імперативні результати щодо зміни впроваджених параметрів оподаткування та сприяти збільшенню бюджетного дефіциту.

4) Комплементарність та послідовність змін параметрів оподаткування. Цей критерій відповідає єдиній концепції фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіону, а саме, за сукупністю проведених змін формується фіскальний ефект через залучення інвестицій та ефективне наповнення бюджетів в регіоні.

5) Гнучкість концепції. Критерій дозволяє швидко реагувати на зміни інституціонального середовища у відтворювальних процесах, через вплив зовнішніх та внутрішніх правил фіскальної децентралізації.

6) Відповідність міжнародним угодам та зобов'язанням. З урахуванням принципів ОЕСР щодо визначеної податкової бази та виведення прибутку з-під оподаткування та відповідно до глави 4 «Оподаткування» Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом [4], Україна зобов'язана удосконалювати податкову систему в частині запобігання агресивного планування, ухилення від оподаткування та відшкодування ПДВ, здійснювати адаптацію податкового законодавства до переліку норм 7 директив ЄС з ПДВ і специфічних акцизів, ретельно вивчати та використовувати рекомендації Єврокомісії стосовно прогресивних змін у податкових механізмах [12].

7) Узгодженість реформ. Ефект фіскальної консолідації місцевих бюджетів регіону набуває особливого значення для узгодженості перерозподільних процесів в бюджетно-податковій системі держави. Так, за результатами рейтингу «Doing Business – 2017» за 2015-2016 рр. 137 країнами ЄС проведено 283 реформи, які спрямовані на покращення умов ведення бізнесу. Це на 20 % більше попереднього періоду [10]. Основним принципом податкових реформ у більшості країн ЄС є нейтральність, відповідно до якого елементи податкової системи не повинні змінювати ринкові механізми або впливати на прийняття рішень суб'єктами підприємницької діяльності. Пріоритетним в стратегії фіскального регулювання для західноєвропейських країн є стабільність економіко-інституційного середовища [14, с. 136-141].

Зазначимо, що у більшості європейських країн діє модель прибуткового оподаткування, за якою дохід розподіляється підприємствами у вигляді дивідендів чи виводиться з податкової системи держав іншим шляхом [26, с. 20].

Відповідно до досліджень Податкового Фонду, який спеціалізується на незалежному вивченні особливостей податкової політики у світі, саме Естонія займає найвищу сходинку серед країн ЄС у рейтингу конкурентоспроможності податкових систем [12]. Загалом питома вага податку на прибуток у структурі податкових надходжень країн-членів ЄС за останні сімнадцять років зменшилась в середньому на 13,6 % і становить 7,47 % [28].

В період з 2008 р. по 2016 р. більшість країн ЄС не тільки знизили рівень ставки податку на прибуток, затвердженої на державному рівні, але і майже всі існуючі надбавки до неї, на місцевих чи регіональних рівнях. Так, в Німеччині ставка податку з юридичних осіб зменшилась до 30,2 %, зокрема, на державному рівні до 15,8 % (більше ніж на 40 %), на місцевому рівні – до 14,4 %, тобто приблизно на 15 %. Це позитивно вплинуло на процеси активізації економічної активності та прискорило процеси фіскальної консолідації на місцевому рівні. При цьому розподіл податкових надходження між державним та місцевими бюджетами приблизно однаковий [22, с. 74-79].

В Україні щорічні надходження до держбюджету від податку на прибуток становлять 8-9 % дохідної частини: в 2016 році – 54,3 млрд. грн., в 2017 – 66,9 млрд. грн., в 2018 р. – 81,8 млрд. грн. Це є підтвердженням того, що діюча модель оподаткування прибутку юридичних осіб вичерпала себе, через загальне зниження підприємницької активності в країні, накопичення збитків попередніх років, наявність дискреційних можливостей, корупційної складової, а також застосування схем ухилення від оподаткування прибутку (трансфертне ціноутворення, заборгованість в іноземній валюті та інші інструменти ухилення).

Основна декларована причина заміни податку на прибуток – направлення отриманих доходів до місцевих бюджетів на модернізацію регіонального виробництва. Можливість об'єднаних громад самостійно розпоряджатися та вкладати до 100 млрд. грн. оборотних коштів в розвиток територій, дозволить прискорити зростання ВВП країни щороку на 1-2 %, що в свою чергу надасть право на створення нових робочих місць.

В Україні вже сформовано 665 ОТГ, які у системі балансування доходів місцевих бюджетів, за принципом горизонтального вирівнювання, показали позитивні результати. Збільшення доходів місцевих бюджетів майже у 3,0 рази (з 159,4 млрд. грн. у 2010 р. до 464,8,0 млрд. грн. у 2017 р.) забезпечило органам місцевого самоврядування умови для формування фінансового потенціалу на розвиток інфраструктури регіонів. Без урахування міжбюджетних трансфертів за 2017 р. до дохідної частини місцевих бюджетів України надійшло 170,6 млрд. грн., і, порівнянні з 2015 р. її розмір збільшився на 71,6 млрд. грн. При цьому, з 2014 р. частка місцевих бюджетів (з трансфертами) у структурі Зведеного бюджету України збільшується, і, на кінець 2018 р. склала 51,5 %; частка місцевих податків і зборів у власних доходах місцевих бюджетів зростає до 30 %; частка власних доходів місцевих бюджетів (Загальний фонд) у ВВП України – до 7,1 % (рис. 1).

Власні надходження місцевих бюджетів ОТГ на одного мешканця за 2016-2018 рр. зросли на 61,8 %, надходження з податку на доходи фізичних осіб – збільшилися на 77,3 %. За цей період відбулось прискорення темпів навантаження місцевих податків та зборів на одного мешканця (з 1006,3 грн. у 2016 р. до 1468,9 грн. у 2018 р.) (рис. 2).

Необхідно зазначити, що на першому етапі фіскальної консолідації та введення податку на виведений капітал держава може недоотримати значні надходження до держбюджету, а отже, і до місцевих бюджетів. Оскільки, в короткостроковому періоді ймовірність фіскальних ризиків висока, тому в якості компенсаторів для заповнення «діри» в бюджеті можуть бути ПДВ, рента, тощо. Саме через падіння надходжень до бюджету Швеція, Македонія і Румунія відмовилися від податку на виведений капітал, але, податок продовжує діяти в Естонії, Латвії та Грузії.

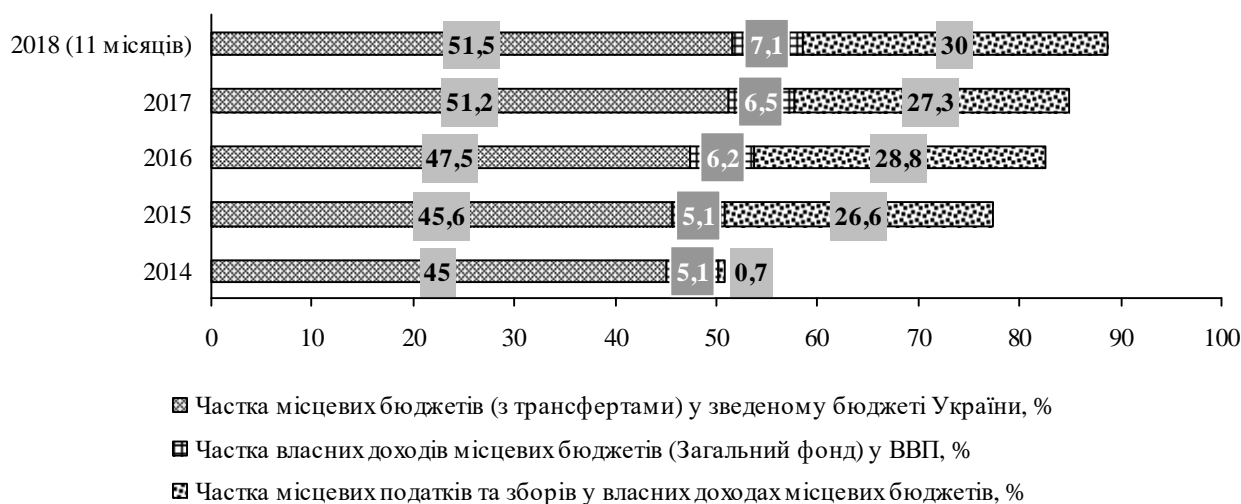

Рис. 1. Динаміка фінансової та фіскальної децентралізації місцевих бюджетів України за 2014-2018 рр. Джерело: узагальнено автором за даними [11].

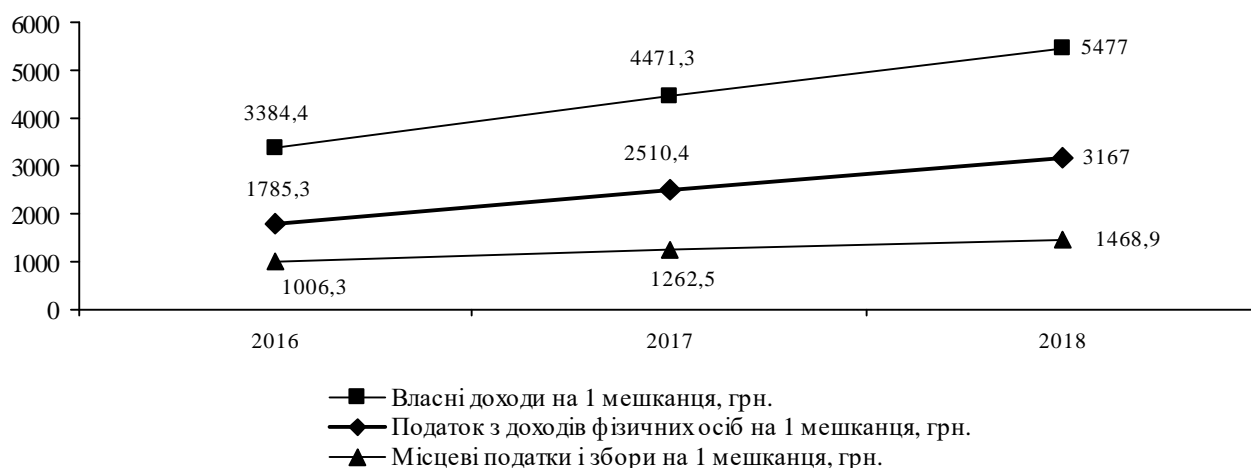

Рис. 2. Зростання доходів загального фонду місцевих бюджетів на 1 мешканця за 2016-2018 рр. Джерело: узагальнено автором за даними [11].

Деякі експерти вважають, що податок на виведений капітал (ПВК) може створити умови для «внутрішньої офшоризації» за рахунок фізичних осіб-підприємців на єдиному податку. Значимо, що щорічно з України в офшорні юрисдикції перерозподіляється 250-300 млрд. грн. за рахунок роялті, фінансової допомоги, кредитів материнських структур [24; 27]. На нашу думку, ПВК має бути стимулом до зниження тіньових схем в економіці держави, і, за відсутності повної прозорості фінансових результатів від підприємницької діяльності за умови введення цього податку, держава повинна обкладати офшорні доходи суб'єктів господарювання за ставкою 20 %.

Вважаємо, що комплекс критеріїв формування альтернативної моделі прибуткового оподаткування юридичних осіб з метою наповнення місцевих бюджетів має бути побудований на базі методики оцінки фіскального ефекту від податку на виведений капітал в структурі доходів Зведеного бюджету, за наступними показниками: додаткові інвестиції у

вітчизняну економіку; збільшення реального ВВП; фактори-зміни абсолютного розміру податкових надходжень від податку на виведений капітал.

Представимо прогностичні значення додаткових інвестицій в економіку України через впровадження альтернативної моделі прибуткового оподаткування в частині податку на виведений капітал. Так, згідно даних рис. 3, за 2018-2022 рр. додатковий обсяг інвестицій в економіку України, через запровадження податку на виведений капітал, складе за базовим сценарієм 471 млрд. грн., за оптимістичним – 633 млрд. грн.

Фіскальний ефект для економіки країни від зміни класичної системи прибуткового оподаткування юридичних осіб вплине на значення реального ВВП України (рис. 4).

Прогностичні сценарії податкових надходжень від класичної та альтернативної моделей прибуткового оподаткування юридичних осіб в Україні представлено на рис. 5.

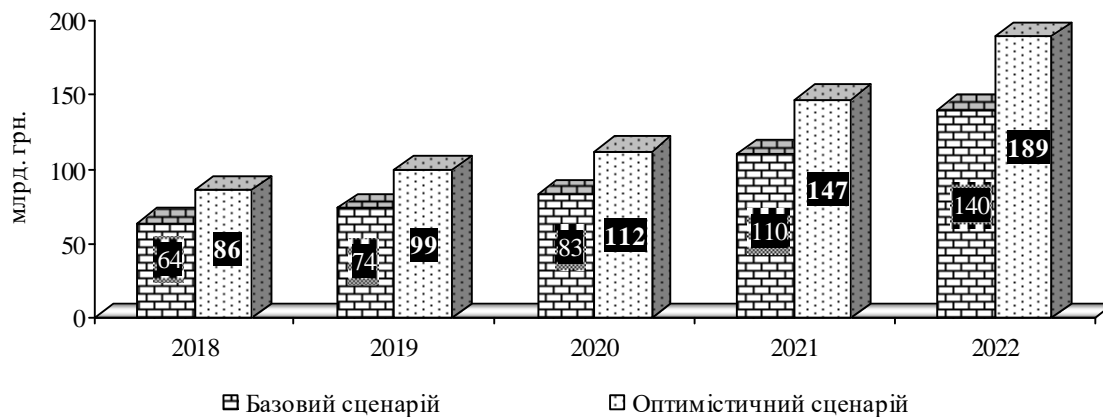

Рис. 3. Прогнозні значення додаткових інвестицій в економіку України, через запровадження податку на виведений капітал

Джерело: узагальнено автором за даними [30].

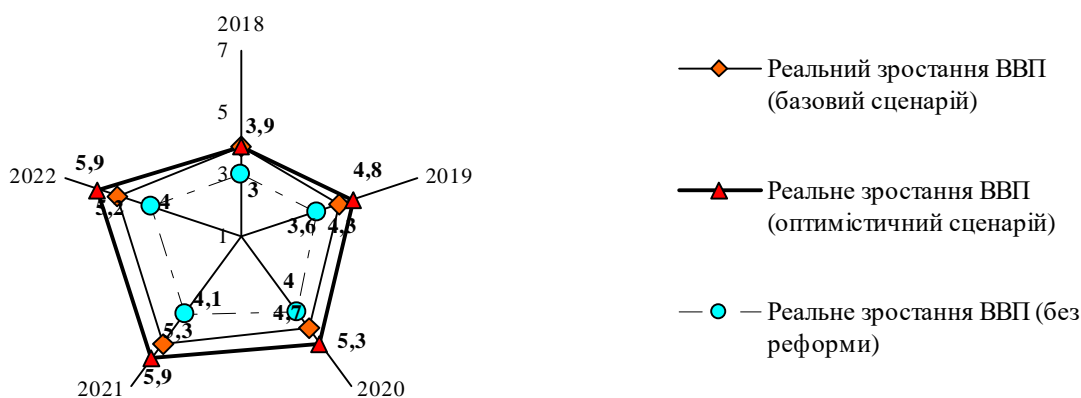

Рис. 4. Прогнозні значення реального ВВП України, %

Джерело: узагальнено автором за даними [13, 30].

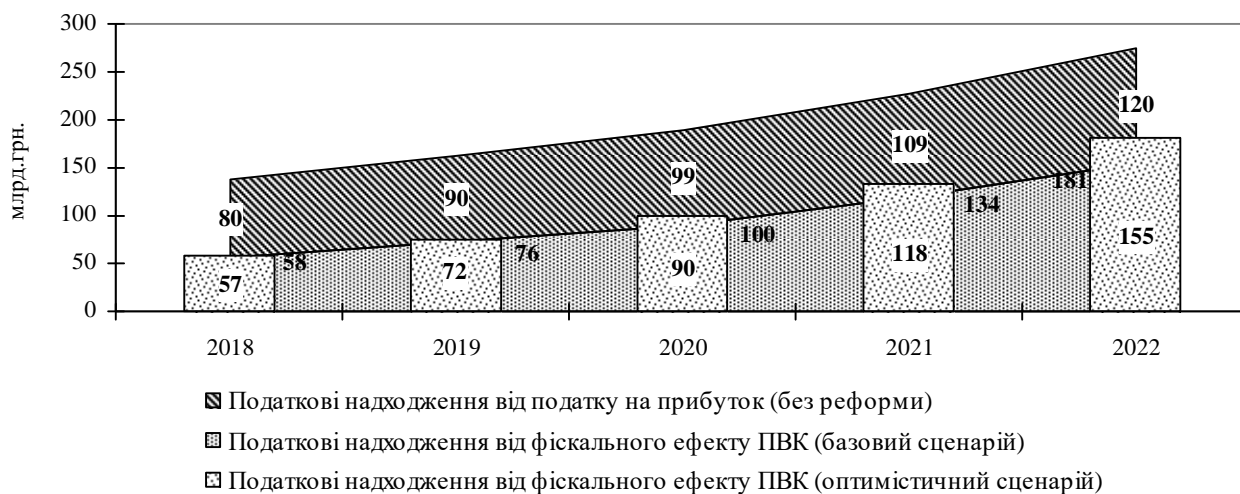

Рис. 5. Прогнозні значення податкових надходжень від фіскального ефекту ПВК в Україні

Джерело: узагальнено автором за даними [30].

Фінанси та оподаткування

Так, у базовому сценарії моделі весь додатковий прибуток суб'єктів підприємницької діяльності на місцевому рівні буде розподілятися наступним чином: 30 % на виплату дивідендів, 40 % на інвестиції, 15 % на депозити, 15 % нерозподіленого прибутку залишиться у суб'єктів господарювання, проте витрачається він на приватне особисте споживання власників (варто припустити, що 60 % цієї суми буде виведено, наприклад, для закупівлі елітної нерухомості за кордоном, відпочинку, а решта залишається в Україні). За оптимістичного сценарію моделі весь додатковий прибуток юридичних осіб буде розподілятися наступним чином: 30 % на виплату дивідендів, 70 % на інвестиції.

За умови реформи класичної системи прибуткового оподаткування юридичних осіб та запровадження податку на виведений капітал (2018-2019 рр.) Зведений бюджет України отримає податкових надходжень в розмірі 36 млрд. грн. За умови детінізації та ефекту мультиплікатора інвестицій, в 2020-2022 рр. обсяг додаткових податкових надходжень збільшиться до 85 млрд. грн., відповідно, в середньостроковій перспективі позитивний фіскальний ефект від податку на виведений капітал складе 49 млрд. грн.

Висновки. Визначені імперативи фіскальної консолідації за умов зміни інституційного середовища доводять, що реалізація цього процесу має посилити відповідальність органів місцевої влади за результати територіального розвитку, виконання повноважень щодо наповнення бюджету, прозоре встановлення інституційних норм та прав фіскальної децентралізації.

Одним з мотивуючих важелів забезпечення сприятливого фіскального простору для бізнесу та ефективного використання бюджетних коштів територіальними громадами в регіоні має стати механізм дії податку на виведений капітал, який за своїм змістом містить інвестиційну складову, стимулює до реінвестування обігових коштів та розширення виробництва (поповнення власного капіталу) і, як наслідок, прискорює зростання рівня підприємницької активності, встановлює прості та прозорі правила оподаткування, усуває дискретність, зупиняє відтік капіталу з країни, зменшує фіскальний тиск на бізнес, надає відчутний позитивний ефект для економіки України у вигляді стабільного економічного зростання.

Вирішення питання зміни класичної системи прибуткового оподаткування юридичних осіб податком на виведений капітал, сприятиме:

– зменшенню адміністративного навантаження через обмежений перелік транзакцій з неплатниками податку, який пов'язаний з виведенням капіталу з податкової системи різними шляхами;

– покращенню доступу до кредитних коштів за відсутності необхідних маніпуляцій щодо показників фінансової звітності з метою оптимізації податкових платежів;

– позитивному впливу на підприємницьку активність через отримання можливості самостійно приймати рішення щодо часу сплати податку та інвестування підприємницької діяльності.

4 Список використаних джерел

1. Afonso A., Hauptmeier, S. Fiscal Behaviour in the European Union: Rules, Fiscal Decentralization and Government Indebtedness. Frankfurt Am Main: European Central Bank. 2016. September 13. P. 1054. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1054.pdf?65329bbc7780082f990568f9ebddd89e>

2. Allain-Dupre D. Decentralisation trends in OECD countries: a comparative perspective for Ukraine. OECD. 2017. 21 p.

3. Aristovnik A. Fiscal Decentralization in Eastern Europe: Trends and Selected Issues. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*. 2012. № 37. pp. 5-22. URL: <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2187475>

4. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами: міжнародний документ від 27.06.2014 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/984_011

5. Brennan G., Buchanan J. The Power to Tax: Analytical Foundations of a Fiscal Constitution. New York: Cambridge University Press. 1980. Vol. 9. 255 p.

6. Canavire-Bacarreza G., Martinez-Vazquez J. Reexamining the Determinants of Fiscal Decentralization: What Is The Role of Geography?. *International Center for Public Policy*. 2016. August 14. pp. 12-11. URL: <https://icepp.gsu.edu/files/2015/03/ispwp1211.pdf>

7. Черкашин В. Прибуткова справа. Чи потрібен Україні податок на виведений капітал. *Реанімаційний пакет реформ*. URL: <https://goo.gl/WUMoyB>

8. Crowley G. R., Sobel R. S. Does Fiscal Decentralization Constrain Leviathan? New Evidence from Local Property Tax Competition. *Public Choice*. 2011. № 149(5). pp. 5-30.

9. Циганюк Ю. Податок на виведений капітал або податок на прибуток: про що сперечаються «у верхах». *Бухгалтер & Закон*. 2016. № 44. URL: <https://goo.gl/Z4hC3b>

10. Doing Business – 2017. International Bank for Reconstruction and Development. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org>

11. Експертний аналіз бюджетів 665 ОТГ за 2018 рік. URL: <https://decentralization.gov.ua/finance/gallery>

12. International Tax Competitiveness Index. 2016. Tax Foundation. URL: <https://taxfoundation.org>

13. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org>

14. Крисоватий А. І. Теоретико-організаційні доміанти та практика впровадження податкової політики в Україні: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 371 с.

15. Last D. International Experiences with Fiscal Rules: Lecture in Joint Vienna Institute. February 9, 2016.

16. Musgrave R. The Theory of Public Finance. New York: McGraw. 1959.

17. Oates W. E. Fiscal Federalism. New York: Harcourt Brace Jovanovich. 1972.

18. Oates W. E. Toward A Second-Generation Theory of Fiscal Federalism. *International Tax and Public Finance*. 2005. № 12(4). pp. 349-373. URL: <https://dx.doi.org/10.1007%2Fs10797-005-1619-9>
19. Rodriguez-Rose A., Ezcurra R. Is Fiscal Decentralization Harmful for Economic Growth? Evidence from the OECD countries. *Journal of Economic Geography*. 2011. № 11(4). pp. 619-643. URL: <https://dx.doi.org/10.1093/jeg/lbq025>
20. Samuelson P. A. The Pure Theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*. 1954. № 36(4). pp. 387-389. URL: <https://dx.doi.org/10.2307/1925895>
21. Samuelson P.A. Diagrammatic Exposition of theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*. 1955. № 37(4). pp. 350-356. URL: <https://dx.doi.org/10.2307/1925849>
22. Шаров О. Процес створення фіскального союзу країн ЄС. *Міжнародна економічна політика*. 2015. № 1. С. 74-99.
23. Stegarescu D. Economic Integration and Fiscal Decentralization: Evidence from OECD Countries-2004. ZEW: Centre for European Economic Research Discussion. 2008. – August 18. pp. 04-086. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=686714
24. Стратегічні пріоритети і завдання податкової реформи в Україні / Інститут стратегічних досліджень України. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/podatкова_ref-21822.pdf
25. Suchyk T., Kravchuk A. Exit Capital Tax – the Alternative to Existing Corporatite Profit Tax. *The Ukrainian Journal of Business Law*. 2016. № 11. pp. 24-25.
26. Таптунова І. Трансформація податку на прибуток підприємств у податок на виведений капітал. Європейський інформаційно-дослідницький центр. Київ, 2016. 43 с.
27. Tax on withdrawn capital: a threat to the state or revolutionary innovation / *Informational and analytical magazine «Employer»*. 2018. URL: <https://goo.gl/2cF3uV>
28. Taxations and Customs. European Commissions. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs.
29. Tiebout Ch. A pure theory of local expenditures. *The Journal of Political Economy*. 1956. № 64(5). pp. 461-424. URL: <https://dx.doi.org/10.1086/257839>
30. Український інститут майбутнього. URL: <https://uifuture.org>
31. Zach D., Otten T., Betliy A., Juchi R. The corporate income tax or the exit capital tax: analysis and recommendations / German Advisory Group and Institute for Economic Research and Policy Consulting. Berlin-Kyiv. 2017. 21 p. URL: https://www.beratergruppe-ukraine.de/wordpress/wp-content/uploads/2017/04/PS_01_2017_ukr.pdf
1. Afonso, A., & Hauptmeier, S. (2009). Fiscal Behaviour in the European Union: Rules, Fiscal Decentralization and Government Indebtedness (Paper no. 1054). Frankfurt Am Main: European Central Bank. Retrieved September 13, 2016 from <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecbwp1054.pdf?65329bbc7780082f990568f9ebddd89e>.
2. Allain-Dupre, D. (2017). Decentralisation trends in OECD countries: a comparative perspective for Ukraine. Allain-Dupre Dorothee: OECD.
3. Aristovnik, A. (2012). Fiscal Decentralization in Eastern Europe: Trends and Selected Issues. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, (37), 5-22. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2187475>.
4. Association Agreement Ukraine with the European Union and the European Community of Atomic Energy and their member states. (2014). Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/card/984_011 (in Ukr.).
5. Brennan, G., & Buchanan, J. (1980). The Power to Tax: Analytical Foundations of a Fiscal Constitution. New York: Cambridge University Press.
6. Canavire-Bacarreza, G., & Martinez-Vazquez, J. (2012). Reexamining The Determinants of Fiscal Decentralization: What Is The Role of Geography? [Working Paper 12-11]. *International Center for Public Policy*. Retrieved August 14, 2016 from <https://icepp.gsu.edu/files/2015/03/ispwp1211.pdf>
7. Cherkashyn, V. (2016). Profitable business. Does Ukraine need a tax on withdrawn capital? Reanimation package of reforms. Retrieved from <https://goo.gl/WUMoyB> (in Ukr.).
8. Crowley, G.R., & Sobel, R.S. (2011). Does Fiscal Decentralization Constrain Leviathan? New Evidence from Local Property Tax Competition. *Public Choice*, 149(5), 5-30.
9. Cyganyuk, Yu. (2016). The tax on withdrawn capital or the tax on profits: what are arguing about «at the top». *Accountant & law*, 44. Retrieved from <https://goo.gl/Z4hC3b> (in Ukr.).
10. Doing Business (2017). International Bank for Reconstruction and Development. *The World Bank*. Retrieved from <https://www.worldbank.org>.
11. Expert analysis of budgets 665 United Territorial Communities (UTC) for 2018. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua/finance/gallery> (in Ukr.).
12. International Tax Competitiveness Index. 2016. Tax Foundation. Retrieved from <https://taxfoundation.org>.
13. International Monetary Fund. Retrieved from <https://www.imf.org/>
14. Krysovatyj, A. I. (2005). Theoretical-organizational dominants and practice of implementation of tax policy in Ukraine. Ternopil: Kart-blansh (in Ukr.).
15. Last, D. (February 9, 2016). International Experiences with Fiscal Rules: Lecture in Joint Vienna Institute.
16. Musgrave, R. (1959). The Theory of Public Finance. New York: McGraw.
17. Oates, W. E. (1972). Fiscal Federalism, New York: Harcourt Brace Jovanovich.
18. Oates, W. E. (2005). Toward A Second-Generation Theory of Fiscal Federalism. *International Tax and Public Finance*, 12(4), 349-373. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.1007%2Fs10797-005-1619-9>.

4 References

19. Rodriguez-Rose, A., & Ezcurra, R. (2011). Is Fiscal Decentralization Harmful for Economic Growth? Evidence from the OECD countries. *Journal of Economic Geography*, 11(4), 619-643. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.1093/jeg/lbq025>.
20. Samuelson, P. A. (1954). The Pure Theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*, 36(4), 387-389. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.2307/1925895>.
21. Samuelson, P. A. (1955). Diagrammatic Exposition of theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*, 37(4), 350-356. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.2307/1925849>.
22. Sharov, O. (2015). The process of creating a fiscal union of the EU countries. *International economic policy*, (1), 74-99 (in Ukr.).
23. Stegarescu, D. (2004). Economic Integration and Fiscal Decentralization: Evidence from OECD Countries (2004). ZEW – Centre for European Economic Research Discussion Paper No. 04-086. Retrieved August 18, 2008. From https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=686714
24. Strategic priorities and objectives of the tax reform in Ukraine. (2018). Institute for Strategic Studies of Ukraine. Retrieved from http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/podatкова_ref-21822.pdf (in Ukr.).
25. Suchyk, T. & Kravchuk, A. (2016). Exit Capital Tax – the Alternative to Existing Corporate Profit Tax. *The Ukrainian Journal of Business Law*, (11), 24-25.
26. Taptunova, I. (2016). Transformation of the tax on profits into the tax on the withdrawn capital. Kiev: European Information and Research Center (in Ukr.).
27. Tax on withdrawn capital: a threat to the state or revolutionary innovation. (2018), *Informational and analytical magazine «Employer»*. Retrieved from <https://goo.gl/2cF3uV>.
28. Taxations and Customs. European Commissions. Retrieved from https://ec.europa.eu/taxation_customs.
29. Tiebout, Ch. (1956). A pure theory of local expenditures. *The Journal of Political Economy*, 64(5), 461-424. Retrieved from <https://dx.doi.org/10.1086/257839>.
30. Ukrainian Institute for the Future: official resource. Retrieved from <https://uifuture.org> (in Ukr.).
31. Zach, D., Otten, T., Betliy, A., Juchi, R. (2017). The corporate income tax or the exit capital tax: analysis and recommendations. [Working Paper 21]. Berlin-Kyiv: German Advisory Group and Institute for Economic Research and Policy Consulting. Retrieved from https://www.beratergruppe-ukraine.de/wordpress/wp-content/uploads/2017/04/PS_01_2017_ukr.pdf.